

GLOSES MALLORQUINES (1)

Mares qui teniu infants
ensenyeu-los la doctrina,
no siau com la gallina
que cria es polls pes milans.

Qualsevol mare qui te
un fill a fora Mallorca
ab un papé s'aconhorta
perque altre remey no té.

Ja es mort qui va fer la Seu.
Deu lo tenga perdonat:
un homo qui está gat
ahontsevuya s'ajeu.

Jo som es capás de fé
coses que Deu no farà.
convidá un germá a diná,
y ell no pot perque no'n té.

Demá en aquestes hores
si es que no cáych soldat,
seré com un gra de blat
qui passa, y no está esflorat,
p'es mitj de ses dues moles.

Per batre a n'el mon no hi ha
com ses egos ben ferrades
que donan unes potades
que s'era fan tremolar.

Un homo ve de jornal
ab una fam que'l trabuca
y trob sa seva farruca
asseguda a n'es portal.

Si tens l'estimat moreno
tot aixó no vol dir res,
la Verge de Lluch ho es
y porta tant de salero.

Estimat si tu tornavas
alliberat de la mar
jo vaig prometre d'anar
a Lluch cinquanta vegades.

Que'm venia d'esquerrá
un temps es sentí d'í Miquela,
y ara de poch en ensá
en sentirte anomená
m'ajonoy y bes en terra.

Demá dematí garrida
a l'hora que'us llevareu
baix d'es portal trobareu
les claus de la meva vida.

Bartomeu, si t'enamoras,
mira, mira lo que fas:
ses llebres, a n'es camp-ras
solen esse corredores.

(1) Donam avuy mostra de la colecció de *Gloses* recullides directament de boca dels glosadors per nostre anyorat amic D. Joseph M.ª Cirera.

Es gall de So'n Pou es mort
d'anar darrera gallines
y jo de mirar fadrines
he romás ab so coll tort.

Mariner, tu que pretens
de bon cap y glosadó,
volsme fer una cansó
que m'anomen es vuyt vents?
Llevant, xaloch y mitjorn
ponent, llebeig y mestral
tramuntana y gargal
vat'aquí es vuyt vents del mon.

A malalt qui no te cura
no teniu que darli brou
tant si plou com si no plou
sa mala anyada es segura.

Sant Antoni es un bon sant
que cura de molts de mals.
peró per mal de caixals,
no deixeu Santa Poloni.

La mort es d'un natural
que passa devall sa roba.
ell no deixa rich ni pobre
y així fa es rostoy cabal.

NOTES D'ARXIU

I

NOMBRAMENT DE METJE

A 18 Agost de 1389, Vich, volent imitar lo que havían fet altres poblacions, veyent que Barcelona y Caldas estavan infectes de pesta o altre mal contagiós, acordá fer conducta ab un cirugiá anomenat Esteve Riera perque estés al servey de la Ciutat curant als ferits de dit mal, gratuítament si fossen pobres o pagant si fossen ab cabals. La conducta duraria cinch mesos, prorrogantse si'l mal continuava, cobrant el citat Riera deu lliures mensuals si hi hagués sanitat y trenta si pesta, divent acudir a tot allá ahont se li digués pels concellers o morbers fins a una lleuga entorn de la Ciutat.

A 27 Janer de 1390 se refermá la conducta, puig que Barcelona, Granollers y Caldas encara no estavan netes del mal contagiós de pesta. En el tracte se deya que la conducta seria «duradora fins tro e tant que per los dits senyors consellers qui ara son o per llurs successors sia reuocada» divent en Riera cobrar son salari del mes en que's faria la revocació «enca ques fes lo primordia del mes».

A 9 Maig del meteix any refermá el tracte atenent que Caldas y l'Empordá no estavan pas prou nets de la pesta, estenentse per tot el mes d'Agost, a rahó de 5 lliures mensuals quan hi hagués sanitat y trenta en cas de pesta.

(Curia Fumada — Manuals del temps.)

NOTA FOLK-LÓRICA

ORACIONS

Entre les oracions estranyes que sovint se troben en les guardes o marges dels vells llibres manuscrits o impresos n'hi ha de ben curioses y sovint tocants a fatilleria. Vegis una que he recullit en el darrer foli d'un breviarí vigatà de 1430. conservat en el Museu Episcopal. La lletra en que va escrita es de mitjans al XV.

Oració per stancar sanch

✠ *In nomine patris et filii et spiritus sancti amen.*

Longinus miles latus domini nostri Jesu Christi lancea aperuit et continuo exivit sanguis et aqua, sanguis redimens et aqua baptizans in cuius nomine est et cesset sanguis iste et amplius non exeat

✠ *In nomine patris et filii et spiritus sancti amen.*

Adiuvo te sanguis per virtutem sanguis domini nostri Jesu Christi ut amplius non exeat

✠ *In nomine patris et filii et spiritus sancti amen.*

Dicatur ter cum oratione pater noster et ave maria.

Copiem altra oració per demanar l'aussili del cel. Se llegeix en el foli 143 del còdice 87 del Arxiu de la Corona d'Aragó, procedent de Sant Cugat del Vallés:

*Senyor deu de gloria
donem victoria*

e als morts santa gloria

e als bons exalçament

e als mals convertiment

o senyor, salveu tots los meus amichs

e convertiume tots los meus desenemichs

Amen.

D'oracions pel estil s'en troben encara de mes estranyes y incoherents. D'elles sen podria fer llarga colecció.

J.

ACTES DEL CENTRE EXCURSIONISTA

Día 10 d'Octubre.—Excursió a Sant Cugat de Gabaldons, Collsespina y Sta. Coloma Sasserra.

24 d'Octubre.— El soci D. Joseph Illa y Alibés dona una conferència ilustrada ab projeccions parlant de una excursió pel Collsacabra, desde l'Esquirol a Sant Pere de Torelló, passant pel santuari de Cabrera, la parroquia de Sant Julià y La Bola. Acabada aquesta se dona lectura a unes notes històriques referents al famós Mossén Peyre, *Rector de La Bola*, degudes a Mossén Anton Vila, fentse conèixer també la nota folk-lòrica que acompanya al present número, referent al meteix *Rector*.

21 de Novem^rre.—D. Ferrán Valls y Taberner, en una conferència acompanyada de bells diapositius, ressenya *Un viatge en Zeppelin per Alemanya*.

12 de Desembre —En la Junta General reglamentaria dels socis de nostre *Centre Excursionista*, se procedeix a la elecció de nova Directiva per 1916, resultant nomenats els socis següents: Mossén Joseph Gudiol, *President*; D. Joseph Sans y Font, *Tresorer*; Don Joan Delclós y Dols, *Secretari*; D. Joseph Illa y Alibés y D. Jaume Oms, *Vocals*.

Días 20 al 28 de Desembre.—Exposició de clixés diapositius en color, reproduhint admirablement temas d'arquitectura, paysatge, marina, interiors y retrats, deguts al Dr. Rafael Degollada.

ELS DOS MISSALS MIXTES

DE LA SEU D'URGELL

Les seues donacions

Existeixen a La Seu d'Urgell dos missals manuscrits dels anomenats *mixtes*, abdos pertanyents al segle XIV. Llurs da'es d'adquisició, fins ara inèdites, son l'objecte del present treball.

Forman part, respectivament, de les biblioteques (avuy prou desmerescudes en comparació d'altres temps) dels beneficiats de la Mare-de-Deu de la Pietat (església *intra claustra* de la catedral d'Urgell) y de la del arxiu capitular o dels canonges.

Al primer o sia el del arxiu dels beneficiats l'havia possehit en Guillem Estallera, rector d'Alvers (ignorem l'equivalent actual d'aquest lloch) y fou comprat en l'any 1380 per en Guillem Casano-

FETILLERIES

Entre'ls papers manuscrits del P. Jaume Villanueva, conservats en la Real Acadèmia de l'Historia, de Madrid, hi ha una nota treia d'un breviarí manuscrit, de Lleyda, de 1451 en la que's llegeix que hi hagué un religiós que sortí del monastir sens llicència del seu abat, portant mala vida, ni resant les hores canòniques, pero fou fet salvo per una oració que deya cada dia y que començava: *Deus qui in cruce sancta pendens pro nostra salute virginem matrem virginis discipulo commendasti*, etc.

Afegeix encara el mateix text que qui dirà cada dia els versos que segeixen, o'ls portará ab ell no morirá sens confessió. Per aquestos versos la Mare de Deu deslliurá de la mort a un clergue de les parts d'Aragó, qui habentli sigut tallat el cap, no morí fins que el cap hagué confessats tots els pecats. Aquest miracle succeí en 1095. Els versos son en llatí y començan:

*Mater digna Dei veniæ luxque diæ
Sis tutela duxque comesque mei*, etc.

Explica encara el breviarí que qui dirà l'oració que segueix quan el Cos de Crist es aixecat en la missa, no podrá morir malament. Aquesta oració conté les set paraules que Crist digué en la Creu. Comença: *Domine Jesu Christe filii Dei vivi*, etc.

Finalment posa una oració que, qui la dirà una vegada al dia, no morirá sens confessió: *Domine Jesu Christe vita et salus in te sperantium*, etc.

Un missal manuscrit de Sant Cugat del Vallés (Núm. 47 dels del Arxiu general de la Corona d'Aragó) posa una oració polilíngue per estroncar la sanch:

Cosme et damiano ambo son fraire germano.

germa e frare dedombrident son sanglexaire.

Dix Comes estopa redde ista sanguine de isto homine.

R. B. G. non isca gota estanca montem, estanca venam.

redde ista sanguins de isto homine sunt plena.

redde non isca gota. = Ave Maria C. = gratia plena L. = dominus tecum Amen.

ACTES DEL CENTRE

Día 20 de Maig.—La Sra. D.ª Antonia Bardolet d'Estevanell llegeix una bella ressenya de l'excursió verificada a Vilanova y Geltrú y a Sitges, acompanyant la relació ab un bell aplech de diapositiu deguts al Dr. Joseph Salvany, Joseph M.ª Pericas y altres.

Día 24 de Juny.—El soci D. Joseph Pratdesaba en una conferència, ilustrada ab nombroses projeccions, tracta de *lo immensament gran y de lo immensament petit* en la Creació.

Día 29.—Se celebra una missa en sufragi del soci difunt D. Antoni d'Espona y de Nuix (q. a. C. s.)

D. Joseph Salarich, membre del nostre Centre y un dels fundadors del *Esbart de Vich*, fa lectura del treball que va estampat a continuació. Seguidament el Sr. Canonge Jaume Collell en un parlament tracta dels *precursors del Esbart*, donant a conèixer mostra del estre poètic del voltreganench Joan Guix y Miralpeix, que escrigué pels anys 1855 al 57.

NECROLOGI

El dia 11 de Juny moria en aquesta Ciutat l'honorable soci d'aquest CENTRE EXCURSIONISTA D. Antoni d'Espona y de Nuix. Era el difunt un excelent cavaller, cristià y català, un complet home de lletres y un vigatà entusiasta, conforme ho acreditan la part que tingué en la fundació del *Esbart de Vich*, Museus Lapidari y Episcopal, Societat Arqueològica Vigatana y restauració del Temple Romà. Autor de notables composicions poètiques, havia dedicat els darrers anys de sa vida a la traducció en vers català de la *Divina Commedia*, *Os Lusíadas* y *La Gerusalemme liberata*, havent deixat llestes les versions dels dos primers poemes y molt avançada la del darrer. De l'obra capdal del Camòens n'havia fetes conèixer les primícies a nostra Societat, en la que, a mes de diversos fragments del poema, hi havia llegit una nota crítica sobre el gran poeta lusità. El Sr. d'Espona havia mostrat sempre afició al excursionisme, y era en gran manera afecte a l'obra que han feta els Centres Excursionistes Catalans. R. I. P.

Josep Gudiol

hasta les dones s'hi feyan
que sempre varen tirar.
Les paus ne foren firmades
l'ordre es a Vilallobent
les monges foren tornades
de Puigcerdá en el convent.
Acabades les veremes

dels micalets que'n ferém?
Acabades les veremes
a fangar los posarém.
Hi ha fills de moltes mares
no'ls hi sab bo el treballar
acabades les veremes
se posarán a robar.

JOAN SALA Y SALARICH, PBRE.

ORACIONS Y FATILLERIES

Visitant l'Arxiu parroquial de Massana, en les cobertes d'un manual, vaig ensopegarhi un parell d'oracions que no vull deixar de copiar en obsequi als folkloristes. Les dues están ab lletra del segle XVI, haventhi al final de la primera la feixa 25 d'Abril de 1568, testimoni de sa vellura. La més llarga sembla feta a propòsit per guardar del mal durant el dia que's recitaria en la matinada, y d'ella n'ha arribat al menys una part fins a nosaltres, dihentse encara al mudar la camisa als infants. El manuscrit sagarreta la porta aixís:

Deu me meta en bona via
vuy en aquest dia
y sos angels trenta y tres
me garden de se ligat ny pres,
ni de bregues escomes
ni mas cares
ne sían marcades.
ni la sanch escampada.
La creu de moscenyne sant pere
me quart dauan y darrera,
y la creu de moscenyne sant joan
me quart darrera y dauan.—
Lo capel de nostre Senyor
me sia garda y cobertor,
lo mantel de la verga maria
sea garda y capa mia
tant de mal prenga jo aquest dia
com prengué nostre Senyor
en lo ventre de la verge Maria. Amen.
Jhesus de Nazaret tryunfan
deliura de tot mal.
sant Deu, sant fort, sant immortal
ajuda a mi pecador Amen Jesus nostre-liat.—G.

Tipografia Balmesiana, C. Ciutat, 4. —VICH

ACTES DEL CENTRE

Día 6 y 7 d'Octubre.—Excursió montsenyenca, cap a l'hermita de Sant Segimon, Matagalls, Sant Marsal y Viladrau.

Día 14.—Visita a la masia Serrabou, de Tavérnoles.

Día 9 de Desembre.—Junta General Ordinaria dels socis del CENTRE per l'aprobació dels comptes del any y elecció de Junta Directiva per 1918. Aquesta quedá constituïda per Mossén Joseph Gudiol, Pbre. (President); Joseph Sans (Tresorer); Desideri Viadiu (Secretari); Miquel Genís y Felix Forcada (Vocals).

El soci D. Desideri Viadiu fa ressenya d'una excursió pel Montseny, il·lustrant la relació ab una bella serie de diapositius.

Día 16.—Excursió a la Costa de la Noguera.

Día 25.—Don. César August Torras dona una conferencia acompanyantla de notable colecció de projeccions, referents a les montanyes de Busa y hermita de la Mare de Deu del Hort.

ELECCIO DE SANT BERNAT CALVO PER LA SEU AUSETANA

Es cosa que está a coneixement de tothom, que no ha sigut en tots els temps, una mateixa la disciplina canònica vigent referent a l'elecció de Bisbes en l'Església Catòlica.

En els primers sigles que succeïren als temps apostòlics hi prenían part: més o menys directa, el clero y poble de l'Església vacant pera testimoniar de la bondat de vida y costums del que devia esser elegit pels bisbes comprovincians, incloquenthi el Metropolità.

Aquesta disciplina fou modificada en part pel Concili de Sardica (343), confiant aquesta facultat al clero y bisbes de la província eclesiàstica del lloch hont radicava la diócesis vacant.

Una nova alteració sufri en el segon Concili Ecuménich de Nicea, celebrat l'any 787 fent privativa aquesta facultat als bisbes de la mateixa província eclesiàstica.

En lo que mira a la nostra Península hispana, durant el segle VII els monarques Visigoths començaren a intervenir en la elecció dels bisbes, y fou en els concilis XII y XIII de Toledo (681-683), que els hi concedí el *jus nominandi Episcopos*.

Aquesta intervenció dels magnats augmentava a mida que dismi-
Desembre de 1917.—Núm. XXV

Josep Gudiol

reccions que hi han y el cost de la escriptura senyalat al marge esquerra. A mes el foli següent, es de la mateixa lletra y segueix la foliació antiga igual 1781, y son ab tota certesa minutes notariales lo que conté, y fetes pochis dies despres d'aquest contracte (2 Novembre 1428) la que segueix després.

«En nom de Deu sia e de la verga humil madona santa Maria Amen.

Capitols fets e concordats entre lo honorable Mossen Dalmau Tallada canonge de la Seu de Vich de una part, e mestre Johan daniel padrer ciutadà de Vich en e sobre la obre deus scrite.

Primerament que lo dit mestre Johan daniel promet que fara al dit Mossen Dalmau quatres finestres de la pedra de la padrera de sent Barthomeu del Grau las quals haian esser be e gentilment picades e acabades de totes les coses a elles pertanyents e necessaries axi de revolts com de capitells cornetes sitis recoldadors e tenidors de peus e altres coses a coneixença den ffrancesch Pujol fuster de Vich les quals haian esser acabades e apunt deçà a la festa de Pascha de la resurrecció de nostro Senyor pus prop vinent.

Item es enpres entre les dites parts que la una de las dites finestres sia del gran largaria amplaria e obraige e mides de aquella finestra la qual es en la cambra maior del alberch del Ardiacha de Vich en lo qual ara sta Mossen Johan Dachs Canonge de la Seu de Vich e que en lo capitell dalt al devant haia un scudet e dintre lo scudet haia esser affigurat un servo ben entreteulat picat e obrat.

Item que les altres tres finestres sien e haian esser de aquell e aytal obraige mides amplaria e largaria punt per punt de aquella finestra situada en lo menjador del alberch del dit ardiacha sens naguna diferencia, e que en la una de las dites finestres haia en lo capitell dalt o al menos al cap de la finestra un scudet ab una figura de servo be picada e enteriellada.

Item mes que lo dit mestre Johan haia haver la pedra de las dites finestres e fet tirar e teyar aquella a son cost e messió, e en posar aquellas lo dit mestre Johan haia esser sens paga o loguer nagu sino la messió que lo dit Mossen Dalmau li haia affer en los dies que hi treballara en posar les dites finestres en aquell loch hon lo dit Mossen Dalmau volra ne la obra requerá (1) a consell del dit Francesch Pujol e del dit mestre Johan.

(1) Requira.

Item mes es convengut que lo dit mestre Johan haia e sia tengut de obrar e posar les dites finestres de sa propia ma e no nagu per altre mestre ni obrer.

Item mes es empres que lo dit mossen Dalmau Tallada sia tengut de haver a son cost e messio los arbres o colonas de las dites finestres.

Item lo dit honrat Mossen Dalmau Tallada es tengut de donar e pagar per preu de las dites finestres com sien acabades e no abans e per pedra e altres coses necessaries trenta set florins dor de Arago e de dret pes valents XI sos per flori.

Item mes es empres que lo dit Mossen Dalmau bestragua de present al dit mestre Johan tres florins. E com la una de las dites finestres sia acabada e posada o mesa en casa de dit Mossen Dalmau e lla hon ell volrà dins Vich apres li bestragua altres tres florins per l'altre finestra, e axi per costuna de las dites restants finestres li bestregua los tres florins e no mes fins que les dites finestres sien acabades e posades.

Item mes es empres entre les dites parts que dels presents capitols se fassa carta publica en la qual les dites parts prometan de servir e dar bon compliment lo dit mestra Johan a la dita obra e lo dit Mossen Dalmau a les pagues demunt scrites. En e per les quals coses les dites parts obliguen tois llurs bens.

Die vicessima nona octobis anno a nativitate Domini millesimo. CCCC. X X VIII. (1) Presentibus testibus subscriptis predicta capitula fuerunt firmata per dictum hon. Dalmacium Tallada ex una parte et dictum magistrum Johannem Daniel ex parte altera et promiserunt dicta capitula prout utrumque ipsorum tangit attendere etc.

Testes discreti Ludovicus Tallada rector ecclesie sancti Vincentii de medalia et Gabriel de Gradu scriptor vicensis.

(Per la transcripció)

Joseph Rius, pbre.

(1) Ps. ts.

NOTAES D'ARXIU

XC.—ELIXIR D'ALLARGA VIDA

En un temps en que els metjes eren mes escassos que no pas ara y sovint era molt dificultós anar a buscar les medicines a cal

apotecari, hi havia uns receptaris de lloch comú que les mestres-
ses de les cases de nostra terra servaven curiosament per quant
se presentés l'ocasió de servir-se en cassos apurats. Entre aques-
tes receptes abundaven les que prenen un cayre de *cúralo todo*,
gosant d'una gran popularitat entre la gent senzilla, atribuint-lhi
tantes virtuts medecinals que creyen que el qui tenia la sort de
probarles, era allò de cura segura. Tampoch avuy escasseja la
gent que tenen la fe del carboner en medicines casulanes y que
ras o no ras volen probarles, sinó mes, per allò de que sinó fan
be, es de creure, no hi farán cap mal.

Per aquesta classe de gent y per els curiosos aymadors de les
coses de la velluria, venim avuy a copiar d'un manuscrit de la se-
gona mitat del segle XVIII, la següent recepta que porta el títol su-
gestiu d'una d'aquestes medecines molt en voga anys anrrera:

«Composicion del Eliccir de Alarga Vida.»

Una Onza y una Dragma Aloes secutri
Una Dragma Zodorria
Una Dragma Genciana
Una Dragma de Buen Asafran
Una Dragma Ribarvero fino
Una Dragma agario Blanco,
Una Dragma Triaca de Venesia

Se deben Mojar los seys Primeros Ingredientes, y Reducirlos
a Polvos metense dentro de una Botella de vidrio con la triaca
se echa dentro de ella 2 Libras de Buen Aguardie, peso de Marco
tapase luego muy Bien la Botella y se deja por espacio de nueve
días en profusión a la sombra meneandolo Bien Cada Día Ma-
ñana, y tarde y el Día Diez se Colará esta Infusión, y se recojeran
los residuos de las Drogas y se vuelven otra vez en otra Redoma
con otras dos Libs. de Agte. y por otros nueve días se dejan Co-
mo la Primera vez y terminados los nueve días se cuela esta se-
gunda Infusión, y se mezcla Con la primera y Esta echa y en dis-
posición de usarse.

Dosis Que se ha de tomar Segun los Casos

Para los males de Corazón una Sola Cucharada puro.
Para la Embriaguez dos Cucharadas en quatro de té.
Para el dolor de Gota 3 Cucharadas puro.

Para Colicos de Entraña y ventosos 2 cucharadas en 4 de Agte.

Para las Lombrises una Pequeña Cucharada en Bino Blanco
por ocho días.

Para la Supresión del Menstruo por 3 días seguidos una Cu-
charada en tres de vino tinto en ayunas y Pasearse antes de tomar
otra cosa.

Para las Calenturas interminentes una Cucharada antes que en-
tre el frio, y sino sanara en uno o dos días sanara indispensa-
blemente, el tercero.

Para purgar en forma tres Cucharadas para los robustos y dos
para las mujeres puro, y quatro horas después una ligera sena
se duerme tranquilamente la noche, y el día sigte, obra sin Dolo-
res sin otra precaución que no comer cosas Crudas sin Ensalada
ni cosa de Leche ni estar en el ayre.

Uso Diario

Siete gotas por las Mujeres, y 9 para los Hombres con otro
tanto de vino tinto, té o Caldo Mañana y tarde hace vivir largo
tiempo Sano, Alegre y Agil. Y un viejo Decrépito tomando una
Cucharada mas pero esta puro se reanima. Es un Cordial para las
viruelas se da una pequeña Cucharada al Enfermo en tres de cal-
do por nueve días, y el Caldo ha de ser de Carnero y se le ha de
dar en ayunas.

(Per la copia S. C.)

XCI.—L' ERMITA DE SANT LLATZER

Vich apesar de tenir l'hospital de Sant Jaume dels leprosos,
tingué també un oratori dedicat a Sant Llatzer *masell* en el camí
de Vich a Vilatorrada. Aquest oratori que no sabem de quan datava,
consta ja edificat en 1530. fent l'efecte de que aleshores era un
senzill padró o capelleta aont s'hi donava culte al justíficat Llatzer,
retret en una de les parábols del Salvador.

D'aquet benaventurat varó ne seria devot el perayre vigatà Pe-
re Aulines o Alzines qui morí de peste en el citat any, havent fet
testament sacramental, ab la data dels 4 de Juliol, essent ses dis-
posicions reconegudes ab les formalitats del cas, als 7 de Desem-
bre del citat any 1530. En sa darrera disposició, el bon perayre
deixava hereu dels seus bens al oratori de Call de Tenes, al objecte
de ferse una capella sots invocació de Sant Llatzer masell. (C. F.:
Volum I de «Testaments del notari Salvi Beuló», foli 173).

No tardá molt en posarse en execució el piadós llegat segons

Segimon CUNILL

DELS FERRADORS

Item que a festa anyal ne ha dichmenge nea festa de madona santa maria negun fferador no gos fferar neguna bestia en loch publich tro que les besties aien tochat en la seu e encara lauors dins casa exceptuades besties de persones viandanes ho caminants E qui contra fara pach per ban cade vegada V sous.

Item que negun fferer ho menescal ho fferador ho altre persona no gos sagnar ne fer sagnar dins lo mur dela dita Ciutat neguna bestia soes dela festa de pascha tro ala festa de omnium sanctorum sois ban per cade vegada de II sous.

DELS TENDERS E DELS CORREGES E DELS SABATERS

Item que negun tender ho corregger ho sabater en neguna de les dites festes no gos tenir res de son offici per vendre fora la porta de son aiberc ho de son obrador exceptat piment ho neulas ho letuaries ho truya nouella pa o cassa e ortarissa sois bant de II sous.

S. CUNILL, Pbre.

NOTA D'ARXILI

DEVOCIO EN TEMPS DE PESTILENCIA

Revelació molt devota y apropiada per remei de la pesta, la qual se es trobada en un llibre molt antich ques guarda en lo arxiu de la vila de Ripoll, y finalment tret de son original es lo seguent:

Aquest trallat es aquell qui fou trames a Saragossa de la revelacio segons que apar deuall, he es cosa fort prouada, car despres que foren ditas las tres missas, segons que deuall es escrit ningun noya mori de aquella malellia. En apres es uingut a Tortosa, e es mes en obra ab gran deuocio, e ab gran perfectio, e tantost es possada e es cosa prouada.

En Italia en un monestir de Sta. Elizabeth, en lo qual y auia moltes Monyes, he en pochos dias repentinament moriren totes que no ni resta si no una la qual era de Sta. uida, e aquesta Monya, quant se veu sola e tant fort espauordida dins del Monestir quel ueia tant despoblat per las grans morts quei eran. Ella faent oracio tots iorns recorria a la Verge Madona Sta. Maria que li uolgues reuelar per qual raho Nire. Senyor trametia aquella cruel sentencia sobre los Cristians: E la Verge madona Sta. Ma-

ria per la Sta. oracio que la dona monya li feia aparegueli y uali dir: Sapias que mon Fill Jesucrist te donada Cruel Sentencia sobra totes les gens, y de un modo que morran tants que no romendra apenas ningun en ninguna part: E vahe a las horas la monya a la Verge Madona Sta. Maria, e dixli Verge Maria ai ninguna cosa pera aplacar la ira de Deu que las gens puscan fer ab bona devocio; e la Verge Maria uali dir. Tu denunciaras a tot lo poble Cristia que fass'n cantar tres missas dins tres jorns de la llum del gall (soes la segona missa del dia de Nadal). *Lux fulgebit*, ab una oracio de St. Sebastia, e de Sta. Anastasia com se ueu aqui.

Oremus

Omnipotens sempiterna Deus qui meritis Beati Sebastiani martiris tui gloriosissimi quandam generalem pestem Epidemias, hominibus mortiferam reuocasti, presta supplicibus tuis; ut qui pro simili peste Epidemie reuocanda. nunc sub eius fiducia ad te contugimus: ipsius precibus et meritis ab ipsius peste et morbo epidemie et ab omnibus nocuentis uenenosis, et ab omnibus periculis corporis et anime ac subitanea et improvisa morte libermur. Per dominum nostrum etc.

Oremus

Da nobis quesumus omnipotens Deus: ut qui Beate Anastasie martiris tue solemniter colimus: eius apud te patrocinia sentiamus. Per dominum nostrum etc.

E tot lo Poble Christia homens e donas e infans que tingan senglas candelas en las mans ardens mentre que las missas se diran: aquells tres dias que deuenen tots aquells homens e donas, e tots los altres qui de edad ne seran, e quel confessen tots aquells e aquells qui seran de edad de confessar, e que fassan esmena dells, e si en lo lloch ques diran seran les morts acostadas, sapias que tantost cessaran, e si noi son sapias que noi vindra aquella Cruel Sentencia. E la Monya romangue fort alegre, e feu de fer cumpl'r per tota aquella terra, e trameter per moltes partides hont sabia que les morts fossen, e tantost cessa per tots aquells llochs ahont era y ahont es fet es cosa prouada.

Despres que la missa sera cantada lo sacerdot dira aquesta oracio. E ab lo poble si acas podra: Clam a Nostre Senyor per aquell amor que tu as a la Beneuenturada Madona Sta. Maria marta tua, e per los merits del Beneuenturat martir St. Sebastia, e de